

Az eposz és a komikus eposz

Petőfi Sándor: A helység kalapácsa
– a problémacentrikus irodalomtanítás egy lehetséges
modellje

PÁLA KÁROLY

A problémacentrikus irodalomtanítás egyik legfőbb erénye az a függetlenség, amely – megszabadítván bennünket a kronológia „nyűgétől” – lehetővé teszi, hogy figyelmünket az egymástól időben-térben bármely távol született művek rokonságára, összefüggéseire irányítsuk. A bennük megjelenő közös probléma alapján egymás mellé „rendelt”, egymás mellett tanított alkotások ugyanakkor természetesen történeti kapcsolatban is vannak egymással – s ez nem feltétlenül tényleges hatástörténeti összefüggés –, lévén egyazon irodalomtörténeti folyamat részei, egységei, szereplői. Ebből adódik minden nem kronologikus irodalomtanítási modell legfőbb nehézsége: hogyan pótolható az összefüggések megértéséhez elengedhetetlenül szükséges irodalom-, illetve kultúrtörténeti információ.

A „felvezetés” kérdése

A *helység kalapácsát* feldolgozó anyag eredetileg a hatosztályos gimnázium első osztálya számára készült, s egy nagyobb tanítási egység – modul – része (*Nevető irodalom – a komikum forrásai és változatai*). Nyilvánvaló, hogy a tizenkét éves gyerekek többsége nem olvasott még eposzt, csak elbeszélő költeményt. Abból a fonák helyzetből adódóan, hogy ez esetben előbb találkozik az olvasó egy műfaj paródiájával, mint magával a műfajjal, néhány alapvető információt előzetesen meg kell adnunk. Elvben két lehetőség kínálkozott: vagy elolvastatunk és feldolgozunk egy eposzt – például az *Íliászt* – a Petőfi-mű előtt, s ezen „átszűrve” vizsgáljuk később a paródiát, vagy ismertetjük az eposz általános jellegzetességeit – természetesen bőszeges példaanyaggal –, majd ezek eltorzítását, kifordítását, paródiáját vizsgáljuk meg Petőfinél.

Több okból a második megoldás mellett döntöttünk. Az egyik: a paródia elé beiktatott eposzelemzés túlzottan megtörte volna a komikum-modul ívét, elterelte volna a figyelmet az egység központi problémájáról, a komikumról. A másik: nem valószínű, hogy az *Íliász* végigolvastatása ebben az életkorban előnyösen befolyásolná a gyerekek többségének irodalom iránti affinitását. Végül a harmadik: az eposz jellegzetességeit így több mű példáján, fejlődésében, változásában tudtuk bemutatni, mintegy műfajtörténeti áttekintésként.

Egy nem kronologikus irodalomoktatási modellben természetesen lehetőség van az egyes anyagrészek felcserélésére is. (Persze nem minden esetben. Az életkori sajátosságok nyilván sokszor korlátozzák a cserélgetés lehetőségét.) A komikum-modul vagy akár ennek részei később, felsőbb évfolyamon is taníthatók. Ha *A helység kalapácsa* elemzésére akkor kerül sor, amikor a tanulók már megismerkedtek az eposz műfajával, ez a „felvezetés” természetesen el is maradhat, bár a történeti áttekintés ez esetben sem haszontalan, s a bevezető rész a korábban tanultak felidézésére is alkalmas lehet.

A „felvezetés” – amelyet most hely hiányában nem tudunk közölni – nem pusztán szá-

raz tényeket közöl. Miután szó esik az első eposzok keletkezésének idejéről, Homéroszról és a „homéroszi kérdés”-ről, az Aeneisről és az úgynevezett műeposzok problémájáról, a trójai mondakörrel és az eposzi kellékekről, a megszerzett új ismereteket a gyakorlatban alkalmazzák a tanulók: az *Íliász*, az *Odüsszeia* és az *Aeneis* (majd később a *Szigeti veszedelem* és a *Dorotya*) bevezető részeit olvasva-vizsgálva fedezik fel a „kellékeket”, s egyben a szövegek – igencsak tanulságos – összehasonlítására is alkalom nyílik.

Egy kis verstan is szerepel a felvezető részben: az időmértékes verselés alapfogalmival (szótaghosszúság, verslábak) és a hexameterrel ismerkednek meg a tanulók (ez utóbbival „kreatív” módon, azaz nemcsak olvasnak és ritmizálnak hexameter sorokat, hanem írnak is). Végül a komikus eposzról ejtünk néhány szót a *Dorotya* kapcsán.

A helység kalapácsa

A mű keletkezése – a stílusparódia igénye

Petőfi komikus eposzát 1844-ben, nem sokkal a János vitéz előtt írta. Ekkor mint ségyszerkesztő dolgozott a Vahot Imre vezette Pesti Divatlapnál. Az eredeti elképzelés – az irodalomtörténeti hagyomány szerint Vahot ötlete – az volt, hogy Petőfi készítsen stílusparódiát a korabeli irodalom egyik-másik áramlatára jellemző dagályos, túlbujánzó stílusról, amelyet maga Vahot is támadott cikkeiben. Egyik céltáblája az 1843-ban alakult Honderű című lap lehetett, melynek szerkesztője az alábbi sorokkal ajánlotta az újévi számot, ezt a „fakadozó bimbót” az olvasók, főként az olvasó honleányok „bársonypuha, hófehér” kezeibe:

„Ápoljátok tündéries íróasztalotok örökzöld repkényei között, s ha kedves lesz a bimbó, engedjétek bájvirággá fakadozni gyönyörű szemeitek édes sugarában s honszerelmes lehetetek drága kéjlegében.”

Petőfi szövege megfelelt a stílusparódia követelményeinek – akár Vahot sugalmazta az ötletet, akár nem –, hiszen a fenti, szóvirágokkal tűzdelt, túlbonyolított mondat parodisztikus változataiban *A helység kalapácsa* igencsak bővelkedik. Egy példa a sok közül:

Kimondom:

Mi furja az oldalamat.

Kimondom, igen,

Nem holmi cikornya-beszéddel,

De az érzés egyszerű hangján:

Keblem kápolnájában

A hűséges szerelemnek

Az öröklétnél

Félrőffel hosszabb gyertyája lobog

Szent lobogással. S éretted lobog az,

O Szemérmes Erzsók!

S ha meg nem koppantod

A vizontszerelem koppantójával:

El fog aludni,

És vele el fog aludni

Életem is!...

Feladatok:

1) Hasonlítsd össze a két idézetet, és állapítsd meg, milyen stilisztikai eszköz alkalmazását parodizálja Petőfi! Mivel éri el a komikus hatást?

2) Az eposzból idézett szövegrészben a vallomást magát megelőzi egy rövid bevezető (az első öt sor). Hogyan fokozza ez a „felvezetés” a komikus hatást?

3) Beszéljétek meg az órán, vajon a mai olvasó számára komikusan hat-e az eredeti szöveg (a Honderűből vett idézet)! Ha igen, miért?

Petőfi túllőtt a célon – legalábbis Vahot célján. Nem pusztán stílusparódiát írt, hanem

műfajparódiát, eposzparódiát, ami nem nagyon tetszett a Pesti Divatlap szerkesztőjének. Az eposz ugyanis ebben az időben amolyan „védett műfaj” volt a magyar irodalmi közéletben, olyasmi, amivel nem illett viccelni. Jellemző például, hogy a kor „koszorús” költőjének, Vörösmarty Mihálynak (1800-1855) nagyszabású eposza, a *Zalán futása* (1825) hozta meg az elismerést és az országos hírnevet. Az sem közömbös – s Petőfi műve szempontjából éppen nem –, hogy Toldy Ferenc (1805-1875), korának egyik legelismertebb kritikus, irodalomtörténésze még 1843-ban is sajnálkozva állapítja meg, hogy „az eposz többé meg nem kísértetik”.

Miért írt hát Petőfi eposzparódiát? Van olyan vélekedés, amely szerint éppen Toldy idézett kijelentése ingerelte, erre vágott vissza a művel. (Petőfi egyébként nem kedvelte Toldyt.) Nem valószínű, hogy Vörösmartynak szánt fricskáról lenne szó, hiszen Petőfi rengeteget köszönhetett az élő klasszikusnak: versei megjelenését, részben segédszerkesztői állását is. Ugyanakkor tagadhatatlan, hogy *A helység kalapácsában* vannak a *Zalán futására* emlékeztető – természetesen parodisztikus – sorok. Vörösmarty nem sértődött meg ugyan, de nem is kedvelte különösebben a művet. Valószínű, hogy a bírálat egy stíluseszmény és egy műfaj elavultságának szólt, nem személy szerint Vörösmartynak, aki ekkor egyébként már régen túl volt eposzköltői korszakán. Alátámasztani látszik ezt az elképzelést az is, hogy Petőfi hősi eposzt soha nem írt.

Feladat:

Idézzétek fel általános iskolai tanulmányaitok alapján a János vitézt! Mit tanultatok ennek műfajáról? Az eposzról tanultak illenek-e rá: mi az, ami igen, mi nem? Beszéljétek meg ugyanezeket a problémákat a Toldival kapcsolatban!

Kérdések *A helység kalapácsa* olvasásához

- 1) Miért furcsa, komikus hatású a cím? Hogyan értelmezed a címet a cselekmény ismerete nélkül, milyen elvárásokat kelt benned?
- 2) Milyen viszonyban van a cím az alcímmel? Komolyan vehető-e az alcím: hőskölteményt várunk-e a cím ismeretében? Milyen alcímet és műfajmegjelölést olvashattunk Csokonai vígeposzában? Mi a különbség a két szerző megoldása között?
- 3) A korábban tanultak segítségével készítsd el a cselekmény szerkezetének vázlatát! A kezdő és a záró szövegrész nem tartozik szorosan a cselekményhez. Mi a funkciójuk?
- 4) Hány szálon fut a cselekmény? Hol és hogyan kapcsolódnak ezek össze?
- 5) Milyen eposzi kellékeket alkalmaz a szerző? Keresd meg az invokációt, a propozíciót és az enumerációt! Készíts listát az állandó jelzőkről! Van-e az eposzban ajánlás és „csodás elem”?
- 6) Gyűjts költői képeket (hasonlatokat, metaforákat, megszemélyesítéseket) a műből!
- 7) Gyűjts ismétléseket a szövegből (az állandó jelzőkön kívül is)!
- 8) Vizsgáld meg a személyneveket! Mire utalnak?
- 9) Keress fennkölt (ünnepélyes) és alantas (parlagi) kifejezéseket és szavakat a szövegben! Előfordulnak-e ezek egy mondaton belül?

Eposzparódia

Miért komikus eposz *A helység kalapácsa*? Egyrészt nyilván azért, amiért a Dorottya. A műfaj konvenciói és a téma kontrasztja, a hagyományos eposzi kellékek sajátos alkalmazása a komikum egyik forrása. Úgy is fogalmazhatunk, hogy a komikus hatás azáltal jön létre, hogy a mű szövegét egy vagy több már ismert mű szövegén átszűrve ismerjük

meg, az olvasás folyamatában újra meg újra felismerve a hasonlóságot és a különbséget. Az azonosság és a különbözőség állandó egyidejű jelenléte, egymásba játszása e műfaj – és minden paródia – kulcsa: a komikum elsődleges forrása.

Vizsgáljuk meg részletesebben az eposz bevezető szövegrészét (az első huszonhárom sort)! A homéroszi és a vergiliusi eposzkezdetek összevetésekor megállapítottuk, hogy a római költő sokkal inkább előtérbe helyezi saját személyét, mint azt az *Íliász* vagy az *Odüsszeia* szerzője tette:

„Haragot, istennő, zengd Péleidész Akhilleuszét”
 „Férfiúról szólj nékem, Múzsza, ki sokfele bolygott”
 „Harcokat énekelek s egy hőst, akit Italiában (...)”

Vergilius „újíttása” egyáltalán nem volt természetes és magától értetődő, sőt, oly mértékben meglepte a kortársakat s az utókort is, hogy a kezdő szövegrész hitelességét egyes szerzők ma is kétségbe vonják. Petőfi – akár tudatosan, akár nem – ezt a hagyományt folytatja, illetve túlozza el, az elbeszélő személyét állítja a szöveg középpontjába. Hogyan?

Az invokáció helyén álló szövegrész – az első nyolc sor – voltaképpen az invokáció kifordítása, mondhatjuk úgy is: negatív invokáció. Az elbeszélő nem kér segítséget az istenektől, hanem arról tudósít, hogy ezt a segítséget már megkapta. Következésképp Múzsára – s így valódi invokációra – már nincs is szükség. Így a hiány, egy eposzi kellék hiánya válik a komikum forrásává, de csak azért, mert erre a kellékre és az isteni segítségre utal a szöveg. Csak éppen a művön kívülre helyezi.

A következő nyolc sor, a tárgymegjelölés komikumának kulcsa a felcserélés.

Feladat:

Állapítsd meg, mit mivel cserél fel az elbeszélő! Hogyan szolgálja ez is a dalnok középpontba állítását?

A bevezető szövegrész utolsó harmada az olvasó figyelmébe ajánlás, illetve – ennek ellentétpárjaként – az olvasó figyelmébe nem ajánlás. A pozitív és negatív ajánlás kontrasztja szintén komikus hatású.

A bevezetés tartalmazza a cím „rejtélyének” megoldását is: a „helység kalapácsa” voltaképpen metafora, melynek azonosítottja (jelöltje) a szélestenyerű Fejenagy, azaz a helység kovácsa. Itt két újabb eposzi jellegzetességre bukkanunk. Megjelenik az első állandó jelző (széles tenyerű) és a tulajdonságra utaló név. Homérosz is kedvelte az ún. beszélő neveket: Agamemnón neve (görög aga „nagyon” + memnón „lemaradó”) az Akhilleusszal való, a fővezér szempontjából hátrányos összevetésre utal, Helené neve a görög „elragadni” jelentésű szótóból származik, s ez nyilván a trójai háború kirobbanásának okára emlékeztette a korabeli hallgatót.

Feladatok:

1) Csoportosítsd a Petőfi-mű állandó jelzőit abból a szempontból, hogy melyik utal külső, melyik belső tulajdonságra! Melyik szereplő állandó jelzőjét tekinthetjük ironikusnak? Miért?

2) Fejenagyon kívül mely szereplők neve beszélő név? Magyarázd meg a jelentésüket, ha szükséges!

3) Odüsszeusz feleségének, Penelopénak a neve a görög péné (szövés) szóval hozható összefüggésbe. Tartson valaki kiselőadást arról, hogyan kapcsolódik ez a név az *Odüsszeia* cselekményéhez! Utána beszéljétek meg, felfedezhető-e valamilyen hasonlóság az *Odüsszeia* és A helység kalapácsa cselekménye között.

4) Petőfi művében nem csupán a nevek utalnak viselőjük foglalkozására, hanem sok

esetben a szövegben megjelenő metaforák és hasonlatok is. Nyilvánvaló példa erre a cím már említett metaforikus jellege. (A címben egyébként egy másik költői kép, a felcserélésen alapuló metonímia is felismerhető: a költő egy foglalkozást jelölő szó – kovács – helyett a foglalkozásra jellemző eszköz nevét használja.) Vizsgáld meg ebből a szempontból az alábbi szövegrészeket, és húzd alá a foglalkozásra utaló szavakat! Állapítsd meg azt is, milyen költői képekbe foglalja ezeket Petőfi!

1. (Fejenagy:)

*O szemérmes Erzsókom,
Szívem műhelyének
Örök árendása te!*

3. (Erzsók:)

*Oh széles tenyerű Fejenagy,
Helységünk kalapácsa
S csapra ütője szívem hordójának!*

2. (a kántor:)

*Keblem kápolnájában
A húséges szerelemnek
Az öröklétnél
Félrőffel hosszabb gyertyája lobog
Szent lobogással.*

4.

*S úgy megütötte
Öklének buzogányával
A fondor lelkületű egyházfinak orrát,
Hogy vére kibuggyant.
Erre Harangláb
Ügyesen leütötte fejről a kucsmát,
Mekkapt a hajának fürtözetét,
S oly istenesen kezdette cibálni,
Mint a harangkötelet.*

5) Említettük már, hogy Homérosz nyomán az eposz hagyományos formulája lett a kibontott, már-már önálló életet élő, a cselekménytől eltávolodó hasonlat. Petőfi gyakran él ezzel az eszközzel. Vizsgáld meg az alábbi hasonlatokat és állapítsd meg, melyikben mi a komikus hatás alapja, majd keress további példákat mindegyik típusra a műből!

1. Hogy szabadúljak?

*Kiabálni potyára.
Valamint a puszkagolyóbis
Kétannyira nem megy,
Mint amennyire megy:
Szintugy az emberi hang.*

3. A csapszék népesedik,

*Valamint a mezőség,
Hol a tehének csordája legel,
Megnépesedik
Kétszárnyú seregélyekkel
A nyári napoknak
Forró idejében.*

2. Bájos vala ő!

*Mint a pipacsból
Font koszorú,
Vagy mint a bakter dárdájába ütődött
Éjjeli holdsugár.*

4. Még kételkedel?

*Ártatlan vagyok én,
Mint az izé...*

5. Az első énekből a „Megvan...ahá, megvan!” kezdetű rész.

A konvencionális eposzi kellékek és jellegzetességek sorából még eggyel foglalkozunk röviden: a verseléssel. A helység kalapácsa nyilvánvalóan nem hexameterekben íródott, verssorai ritmikai szempontból szabálytalanok, eltérő hosszúságúak. Ha azonban tüzetesebben megvizsgáljuk a szöveget, azt tapasztaljuk, hogy jónéhány sora, sortöredéke beilleszthető egy hexameter-sorba. Ilyenek például az állandó jelzős nevek, csakúgy mint Homérosz eposzaiban, ahol eredeti funkciójuk az volt, hogy a sorba beilleszthető „panel”-ként viselkedtek, ezzel is könnyítve a rapszódosz dolgát.

Feladatok:

1) Vizsgáld meg az alábbi jelzőket és a hozzájuk kapcsolódó neveket verstani szempontból:

lágyszivű kántor
béke barátja Bagarja
széles tenyerű Fejenagy
amazontermészetű Márta
Harangláb, a fondor lelkületű egyházfi
vitéz Csepü Palkó, a tiszteletes két pej csikájának jó kedvű abrakolója

2) Írj rövid, két-három soros jellemzést a fenti szereplőkről hexameterben! Melyik jelző vagy jelzős szerkezet illeszthető be könnyen a sortípusba, melyik töri meg a klasszikus mértéket?

Petőfi az eposz konvencionális verselését éppoly komikusan kezeli, mint az egyéb kélékeket és jellegzetességeket. A verssorokban újra meg újra fölbukkannak a hexameter jellemző verslábai és sortöredékei, ezek azonban ritkán alkotnak teljes „hatmértékű” sort, vagy ha mégis, a nyomdai tördeléssel ezeket is „elrontja” a költő. Az alábbi idézet három sorba tördelt hibátlan hexameter. (Ellenőrizd!)

*Nem maradott el
A béke barátja
Bagarja uram sem*

A költő páratlan leleménnyel imitálja és rontja el a klasszikus sort. A hexameterhez szokott olvasó „füle” ismételten ráhangolódik a megszokott mértékre, majd rendre megtörik a ritmus, állandó kettősséget, ambivalenciát okozva: hexameter is, amit olvasunk, nem is. A verselés komikuma ugyanúgy működik tehát, min a paródia komikuma általában: eposz is, nem is.

Feladat:

Vizsgáld meg még egyszer a fent idézett „vitéz Csepü Palkó...” kezdetű szövegrészt! Ebben a néhány verssorban több teljes, ám egy-egy helyen elrontott hexametert rejtett el a költő. Keresd meg ezeket, és állapítsd meg, mi bennük a „hiba”!

A stílusparódia eszközei

A helység kalapácsában megjelenő stílusparódia eszközeit három nagy csoportba sorolhatjuk. Az egyik a *kontraszt*, a másik a nyelvi normától való *eltérés* (deviancia), a harmadik az *irónia* (látszólagos dicséret mögé rejtett gúny).

A) a kontraszt

Az első csoportba azok a szövegrészek tartoznak, amelyekben a komikus hatást az imitált stílus magasztos, ünnepélyes hangneme és az ezt hirtelen felváltó köznapi, olykor alantas, útszéli stílus között feszülő ellentét okozza.

Feladat:

1) Olvasd el újra az eposz bevezető részét, és húzd alá azokat a szavakat és kifejezéseket, amelyek az ünnepélyes stílus imitációjának tekinthetők, majd húzd alá más színnel a stílust leszállító, megtörő köznapi és alantas szavakat, kifejezéseket!

2) Hogyan, hány lépésben fokozza le a szöveg stílusát Petőfi az alábbi idézetben? Keres hasonló példákat a stílusváltás okozta komikumra a műben!

<i>Hah, de mi szörnyű zaj,</i>	<i>Mennydörgés?</i>
<i>Mily lárma riasztja</i>	<i>Vagy kásának forrása fazékban?...</i>
<i>Egyszerre az egyház</i>	<i>Nem!</i>
<i>Temetői nyugalmát?</i>	<i>Ott ember hortyog.</i>

3) A stíluskontraszt sok esetben költői képekben jelentkezik. Keres a műben az alábbihoz hasonló példákat, és elemezd a költői kép szerkezetét!

*A reménység zöld koszorúja
Öveddze-e homlokomat,
Vagy a kétségbeesésnek
Bunkósbotja
Üssön agyon...?*

B) a köznyelvi normától való eltérés (deviancia)

A deviancia, a köznyelvi normától való eltérés önmagában természetesen nem feltétlenül dagályosság, sőt ez a művészi – főként a költői – nyelvhasználat egyik legfontosabb sajátossága. Gondoljunk csak arra, hogy ami a költészetben a művészi hatás egyik fontos eszköze – például a költői képek alkalmazása – az a köznyelvben komikusan hat. Vannak persze köznyelvi metaforák is, ezeket azonban a nyelvi hagyomány olyan megszokottá tette, hogy nem is tűnik fel képszerűségük, természetes nyelvi elemeknek hatnak.

Feladat:

Gyűjts köznyelvi metaforákat, hasonlatokat, megszemélyesítéseket! Van-e közöttük komikus hatású? Ha van, állapítsd meg, mi ezekben a komikus hatás oka!

A nyelvi normától való eltérés akkor válik komikussá, ha túlságosan gyakran él vele a szerző, ha erőltetett vagy fölösleges, öncélú, vagy éppen értelmetlen, nem logikus. A fentiekben, Petőfi „eposzi” hasonlatainak vizsgálatakor ezekre az esetekre találtunk már példákat. (Elevenítsd fel őket!) Az alábbiakban a deviancia további típusait mutatjuk be egy-egy példával illusztrálva. Keres hasonló szövegrészeket a műből!

1. A köznyelvi kifejezés használata helyett körülírás

<i>Miután a vitéz Csepű Palkó</i>	<i>Terhelte meg a levegőnek</i>
<i>Az orra alatti nyíláshoz</i>	<i>Könnyű szekerét,</i>
<i>Emelte a kancsót (...)</i>	<i>Hogy szállítaná azokat</i>
<i>S ilyféle szavakkal</i>	<i>A derék hangászi fülekbe:</i>

2. Enyhítő, szépítő kifejezések használata (eufemizmus)

<i>Mind ivadéki</i>	<i>Oly nagyszerűen kanyarítá</i>
<i>A hősi seregnék,</i>	<i>Nem-szóke fejére</i>
<i>Mely hajdan Nagy-Idánál</i>	<i>S nem-szóke fejének</i>
<i>A harci dicsőség</i>	<i>Göndör hajára</i>

3. szószaporítás, felesleges szavak (jelzők, határozók) alkalmazása (tautológia vagy pleonazmus)

kétszárnyú seregélyek, néze szemével

4. A köznyelvi, képi elemüket elveszített metaforák képi elemének visszacsempészése, a „halott” metafora újraélesztése

*Így főzte a gondolatok seregét
Feje bográcsában
A bölcs férfiú*

C) irónia

Feladat:

Keressetek ironikus szövegrészeket az eposzban! Mikor és miért tekinthető az irónia a fellengzős stílust parodizáló eszköznek?

Említettük, hogy van olyan nézet, amely szerint *A helység kalapácsa* Vörösmarty *Zalán futásának* paródiája is. Kétségtelen, hogy Petőfi művének egyes soraiban felfedezhetünk utalásokat a „koszorús költő” eposzára, csakúgy, mint más korabeli művekre. (A cím például Garay János *A falu kovácsa* című, igencsak mesterkéltséggel hangzó verses történetére játszik rá.)

Feladat:

Olvassátok el a Zalán futása előhangját a Szöveggyűjteményben és vessétek össze az alábbi idézetekkel! Keressétek meg Petőfi szövegében az utalásokat! Hogyan ironizálja a költő Vörösmarty fordulatait?

<p>1. <i>Oh kántor uram!
Hát elmegy a nap,
Megjön az alkony,
Utána az éj,
Elúlnak a csirkék
És ludak és verebek,
Mielőtt ügyesen szótt
Tervünknek drága gyümölcse megéri?</i></p> <p>2. <i>Példádon okúljanak a késő unokák,
Hogy kell csábítani az ártatlanságot,
Hogy kell konkolyt hinteni
Két szerető szívnek
Tisztabuzája közé!</i></p> <p>3. <i>Az enyészet gyászlobogója
Leng a szomorú csatatéren.
Tápáskodják föl, bíró uram,</i></p> | <p><i>És menjünk szaporán!
Mert csak bíró uram az,
Ki követ gördíteni képes
A rohanó romlásnak elébe.</i></p> <p>4. <i>Merre Bagarja uram,
Test-épületének
Élő oszlopain,
Oh merre szalad kend
Gyors szaladással,
Mint a kugligolyóbis?
Hát férfihoz illik
Mégfutamodni a harci veszélytől?
Lemondani a csatabajnak
Hősi jutalmáról,
A dicsőség tölgykoszorújáról?
[...]</i></p> |
|--|--|